

Tone
Peršak

Peter in Pavel

(komedija)

15. PRIZOR

Recepcija hotela Grozd. Nastopajo: Jana in Pečenko, kasneje Melanija, še kasneje Pavel Kralj in nazadnje Vesna Groznik... Jana sedi za mizo in nekaj piše, nastopi Pečenko in pri- nese s seboj puško, zavito v ovojni papir...

PEČENKO: Dober dan.

JANA: Dober dan. Izvolite?

PEČENKO: Tovariša Kralja še ni?

JANA: Kaj mislite, da ga skrivam pod krilom?! Ne vidite, da nosim hlače?

PEČENKO: No no... Sprašujem pač, ker sem ga po telefonu prosil za pogovor in mi je rekel, naj pridem sem, ker je na poti k vam...

JANA: K meni mu ni treba več hoditi! Pa tudi to ni prav, da je iz te recepcije naredil svojo pisarno in hkrati še svoje privatno kurbišče!

PEČENKO: Ne vem, kaj imata med seboj vidva...

Nastopi Melanija...

MELANIJA: Gospodična Jana, bi lahko spregovorila par besed...

PEČENKO: Kar kar! Jaz bom sedel tja v kot in počakal (*Se oddalji*)

JANA: Kaj bi radi?

MELANIJA: Najprej bi se rada opravičila, ker sem bila včeraj rahlo zadirčna...

JANA: Ni za kaj... Tudi jaz se vam moram opravičiti. Žal nisem vedela, kdo ste.

MELANIJA: No, potem je vse v redu. Lahko tu počakam svojega moža? Rekli so mi, da je na poti sem, čeprav je rekel, da bo ves dan v Gumzašplatu.

JANA: Tudi jaz sem že opazila, da rad govori eno, počne pa drugo...

MELANIJA: Prav zato sem se odločila, da obračunam z njim. Saj sem mislila že zjutraj, pa ni hotel počakati, da bi vstala in se oblekla. Spalna srajca pa se mi res ni zdela primerno oblačilo za zakonski obračun.

JANA: Če malo premislim, sem popolnoma na vaši strani.

MELANIJA: Me veseli, gospodična Jana... Bi lahko midve kje popili kavo?

JANA: Stopiva v naš bife ... Tovariš, me boste poklicali, če slučajno kdo pride?

PEČENKO: Brez skrbi.

JANA: Hvala. (*Z Melanijo odideta...*)

PEČENKO: (*Pogleda na uro, stopi k Janini mizi, pobrska po njenih papirjih... zazeha...*) Točen pa res ni ... Pa bi človek po njegovem vedenju sklepal prav nasprotno ... (*Spet sede...*)

Vstopi Pavel Glavar z velikim šopkom rož v roki.

PAVEL: Dober ... Kaj Jane ni?

PEČENKO: Na kavo je skočila ... Tovariš Kralj, če dovolite, midva sva zmenjena ...

PAVEL: A, ste mi vi telefonirali?

PEČENKO: Ja. Jaz sem Pečenko, saj me poznate ...

PAVEL: Seveda, seveda. Zdaj vas poznam. In kaj želite od mene?

PEČENKO: Oprostite, vem, da je stvar kočljiva, ampak ... Menda ste izjavili, da boste zahtevali zamenjavo kompletne vodstva v Gumzašplatu?

PAVEL: Ja, tudi to sem rekel. Razočaran sem nad tem vodstvom!

PEČENKO: Oprostite, mislite, da smo vsi enako krivi?

PAVEL: Hočete kaj posebnega reči s tem?

PEČENKO: Poglejte, tovariš Kralj! Jaz sem direktor, torej človek z določenim ugledom ... Kaj si bodo ljudje mislili, če me boste tako rekoč vrgli iz službe?! In kako bom vzdrževal svojo hišo? Družino?

PAVEL: Ste vi tisti, ki ima dvajset ali ne vem koliko otrok?

PEČENKO: Ne, ne. To je Jamer. On pa je res nesposoben ... Njega mirno lahko odpustite ... Ampak, jaz vas prosim, da vsaj meni tega ne naredite!

PAVEL: No, vidite! Vi zahtevate, naj se jaz zavzamem za vas! Kaj ste pa vi pripravljeni narediti zame?

PEČENKO: Prav zaradi tega sem tukaj, tovariš Kralj! Ste lovec?

PAVEL: Kakor se vzame ... Zakaj?

PEČENKO: Poglejte! (*Odvije puško in Pavel se vidno ustraši*) Saj ni nabita!

PAVEL: Pa jo vseeno rajši obrnite tja!

PEČENKO: To je najboljša lovska puška, ki jo je trenutno mogoče dobiti na tržišču. Japonska! Suzuki! Vredna najmanj osemdeset milijonov!

PAVEL: Ja. V redu puška ... Kar tja jo obrnite!

PEČENKO: Mislim sem, če ste lovec, bi vam jo z veseljem podaril ...

PAVEL: No ja, podarite mi jo lahko vseeno. Mogoče pa še bom. Kar zavijte jo ... in tja jo obrnite!

Vstopi Melanija

MELANIJA: No, pa si prišel! Zdaj se bova končno midva pogovorila!

PAVEL: Midva?

PEČENKO: Tovariš Kralj, torej lahko pričakujem, da boste nekoliko uvidevni ...

MELANIJA: Dosti je bilo čvekanja! Se bosta že drugič do konca zmenila!

Zdaj sem jaz na vrsti, da razčistim stvari s svojim možem!

PAVEL: A tako? Kar izvolita. Nisem vedel, da sta ...

MELANIJA: Kakšno sprenevedanje pa je zdaj to?! (Pečenku) Na svidenje!

PEČENKO: No, prav ... Na svidenje ... Tovariš Kralj ... Ja ja, saj razumem, drugič, kajne ... Na svidenje ... (Odide)

PAVEL: Zdaj pa jaz nič več ne razumem.

MELANIJA: Boš že še razumel! Najprej tole: vložila bom tožbo za ločitev in zahtevala primerno odškodnino!

PAVEL: Od koga?

MELANIJA: Nikar se ne norčuj in nikar mi ne laži! Vse vem, kako si me varal, mi lagal in prikrival razne stvari!

PAVEL: Jaz?! Kaj pa sploh ste vi meni, če smem izvedeti?

MELANIJA: A! Jaz bi morala tebe vprašati, kaj si ti meni. Ampak vsaj pravno si, žal, še vedno moj mož!

PAVEL: Mož? Veste kaj, gospa! Jaz še nikoli v življenju nisem bil nobeni ženski mož in tudi zdaj nimam tega namena! Vas pa celo prvič vidim!

MELANIJA: O, ti pes nesramni! (*Mu prisoli sočno klofuto*)

PAVEL: O! Čakajte malo, gospa! (*Ji vrne klofuto. Presenečena Melanija najprej malo premisli, nato pa ga še enkrat udari. Pavel ji ročno spet vrne klofuto. Razjarjena Melanija spet zamahne in isti hip že zamahne tudi on ... Zdaj Melaniji roka zastane sredi zamaha ... Podrgne se po razbolelem licu in počasi stopi nekoliko stran ...*)

MELANIJA: Sadist! Saj sem vedela, da si sadist! No, to je še ena stvar več, za katero bom zahtevala odškodnino!

PAVEL: Tudi jaz bom zahteval odškodnino?

MELANIJA: Da te ni sram! Ampak to, da si me udaril, še ni najhujše! Pa tudi to ne, da lažeš, češ, da nisi moj mož! Najhujše je to: meni govoriš, da zmoreš samo še enkrat na mesec, hkrati pa me varaš z drugimi!

PAVEL: Kdo je rekel, da jaz lahko samo enkrat na mesec?

MELANIJA: Ti!!

PAVEL: Jaz? Nikoli! Jaz lahko vsak dan, če imam le priložnost! Predvčerajšnjim sem točno tukaj, za to mizo, pokavsals neko tajnico iz Gumzaš-plata! In včeraj bi jo še enkrat, če bi jo le srečal. Zdaj, ta trenutek pa lahko pokavsam vas, če hočete.

MELANIJA: Prostak! Torej ne tajiš več? Zapomni si, Peter, kaj si rekel! Da ne ...

PAVEL: Kako ste rekli? Peter?

MELANIJA: Kako pa naj bi rekla? Tako ti je ime!

PAVEL: Počakajte malo! Vi mislite, da sem vaš mož in da mi je ime Peter?

MELANIJA: Si mogoče izgubil spomin, da ne veš več, kdo si in kaj si in zakaj si me privlekel v zanikrno provinco?!

PAVEL: Ja ja ... Sem sva prišla, ker moram ugotoviti, ali se temu Gumzaš-platu ...

MELANIJA: To je tvoja stvar! Jaz preklinjam dan, ko sem prišla v to mesto, in še bolj tistega, ko sem se odločila za poroko s teboj ...

Vstopi Vesna Groznik...

VESNA GROZNIK: Zdravo, tovariš Kralj! Oprostite, da tako vdiram in motim zakonski prepir... Vendar ne morem drugače! Jaz moram oddati cajtnig v tiskarno in brez najinega pogovora Novice jutri ne bodo popolne! Midva morava razčistiti stvari!

PAVEL: A zdaj moram pa še z vami nekaj razčistiti...

MELANIJA: Zapomni si vse, kar sem rekla, in bodi pripravljen na najhujše! Tako! Z mano se ne boš igral, pa tudi če boš predsednik vlade.
(*Odide*)

VESNA GROZNIK: Oprostite, prišla sem v nepravem trenutku... Vaša tovarišica...

PAVEL: Ne ne. Je že v redu. Prišli ste v najboljšem trenutku... In kaj bi radi?

VESNA GROZNIK: Intervju ali vsaj izjavo... Kaj v resnici nameravate z Gumzašplatom? Morate me razumeti? Podjetje je za občino zelo pomembno. Če boste res zahtevali prisilno upravo ali celo stečaj, bo to za nas usodno! Upam, da zadnjič niste vsega mislili dobesedno tako, kot ste rekli...

PAVEL: Saj se niti ne spomnim, kaj sem rekel...

VESNA GROZNIK: Rekli ste, da ste se že odločili za prisilno upravo in zamenjavo vodstva... Za naš kraj so to vseeno pomembni ljudje... Razmere na terenu pa je po mojem mnenju treba upoštevati...

PAVEL: (zase) A tako? Moj dragi brat misli zašiti te ljudi... In če jaz v principu vedno mislim drugače kot on...

VESNA GROZNIK: Prosim? Kako ste rekli?

PAVEL: Nič nič, razmišljam.

VESNA GROZNIK: Lahko zdaj snemam?

PAVEL: Lahko.

VESNA GROZNIK: (*Vključi magnetofon*) Izvolite!

PAVEL: Najprej moram poudariti, da ljudi, ki so vendarle delali, čeprav napake, ne smemo kar brez premisleka kaznovati, če se jim eno leto ni najbolj poslovno posrečilo. Mogoče pa so dobro in prav mislili in samo slabo delali. Moramo jim pomagati! Mislim, da je v kolektivu dovolj zdravih sil, tako da se bo s primerno pomočjo naše skupnosti kmalu postavil na čvrste noge. Seveda bodo za to potrebna tudi sredstva republike in še kakšno posojilo. Pa tudi sami bodo morali kaj ukreniti: premisliti, kako bi lahko prodali tudi tisto, česar doslej niso mogli, in preveriti, ali so cene izdelkov res ustrezne. Več bo treba vložiti v reklamo! Saj ni važno, kaj prodajaš, važno je, da ljudi prepričaš, da brez tega sploh ne morejo več živeti. Jaz osebno sem za pomoč podjetju in za to, da ljudje, ki so kljub napakam dovolj prizadevni, ne izgubijo svojih funkcij in delovnih mest...

VESNA GROZNIK: No, to se mi zdi res konstruktivno, tovariš Kralj. Zadnjič ste me že čisto prestrašili...

PAVEL: Ah, takrat sem bil utrujen in živčen...

VESNA GROZNIK: Tečem v redakcijo, da bom izjavo pretipkala in takoj odnesla v tiskarno, tako da si bodo ljudje jutri lahko oddahnili.

PAVEL: Se pravi, da bo jutri to že objavljeno?

VESNA GROZNIK: Ja. Jutri zjutraj izidemo.

PAVEL: Aha... Torej moram zdaj tudi jaz ukrepati... Me je veselilo, tovarišica...

VESNA GROZNIK: Vesna Groznik, urednica Novic in publicistka. Zdravo! (*Odide*)

PAVEL: Tako! Zakaj ne bi izkoristil priložnosti, če ti jo lahko zagodem, dragi brat, in poleg tega še kaj iztržim, na tvoj račun? Samo, zdaj je treba delovati hitro in učinkovito! (*Oditi*)

16. PRIZOR

Ulica. Nastopata Pavel Kralj in Klinc z velikim zavojem v rokah...

PAVEL: Tovariš Klinc! Kam pa tako hitro, tovariš Klinc?

KLINC: Dober dan, tovariš Kralj... Če dovolite, k vaši gospe soprogi...

PAVEL: K moji... Aja, ja. Smem vprašati, kaj ji nesete? Bomboniera to najbrž ni?

KLINC: Se norčujete iz mene, tovariš Kralj? Oprostite... To ni moje zasebno darilo vaši gospe...

PAVEL: Ne vaše in ne zasebno? A darilo vendarle... Čigavo in zakaj?

KLINC: No ja... Vodstvo našega podjetja se je odločilo za vljudnostno potezo...

PAVEL: Aha, že razumem. Radi bi prek nje vplivali name! To ni slaba misel, tovariš Klinc. Dobra poteza...

KLINC: Se vam zdi? To sem jaz predlagal...

PAVEL: Bravo! Kaj pa je v papirju?

KLINC: Ne vem, če...

PAVEL: Ah, dajte no! Midva sva vendar tako rekoč zaveznika!

KLINC: Plašč... Krznjeni plašč. Lisica.

PAVEL: Odlično! Tovariš Klinc, takole se zmeniva! Vi ste svojo nalogo opravili. Naj za vse velja, da ste plašč osebno izročili. Dal pa ji ga bom jaz. Rad bi izboljšal najine odnose. Saj razumete, ženske so nore na krzno, in če se ji bom približal z lisico v roki, bo vse lažje.

KLINC: Pa ji boste povedali, kdo ji to podarja in...

PAVEL: In zakaj... Jasno. Le zakaj ji ne bi tega povedal? Brez skrbi.

KLINC: No, prav... Še nekaj bi rad vprašal...

PAVEL: Najbrž kaj v zvezi z Jano? Tovariš Klinc, ne delajte si skrbi! Jaz na to prijetno dekle nisem nikoli resno pomislil. Samo šalil sem se, tovariš Klinc! Vso srečo vam želim pri njej!

KLINC: O, hvala! Kamen mi je padel od srca!

PAVEL: Verjamem. No, med nama, treba bo še kaj storiti, ne samo nositi bombone.

KLINC: To je bila samo prva faza. Oprostite... Danes opoldne imamo spet sestanek, pa me zanima, če boste že povedali, kako ste se odločili?

PAVEL: A danes opoldne? ... No, tako bi rekel ... Ne menite se preveč za to, kako se bom obnašal in kaj vse bom govoril! Ne razumite me narobe in ne dovolite, da se vas loti panika! Jaz moram voditi preiskavo z vso strogostjo, a če mi dokažete, da niste krivi za svojo izgubo, se bom tam laže odločil tako, da bo prav. Še zlasti, če boste tudi drugače pripravljeni sodelovati in boste tudi vi meni kaj ... Saj razumete?

KLINC: Upam ...

PAVEL: No, prav! Hitim. Rad bi razveselil svojo ženo.

KLINC: Se pravi, da nas bo danes še vedno strašil in poskušal še kaj iztržiti ... No ja, pravzaprav pa kar rad gledam, kako se našim direktorjem tresejo hlače!

17. PRIZOR

Apartma v hotelu Central. Nastopajo: Melanija, Peter Kralj in kasneje Pavel Kralj... Melanija si, oblečena v domačo haljo, z veliko pilo ureja nohte na nogah, Peter se odpravlja in si pravkar zavezuje kravato...

MELANIJA: Med nama je vse končano!

PETER: Potrpi še malo! Zdaj nimam časa. O tem bova govorila pri kosilu.

MELANIJA: Tožila te bom zaradi duševnih in telesnih muk, ki sem jih prestala ob tebi!

PETER: Kdaj pa? Saj sva zdaj prvič v dveh letih preživela pet dni skupaj.

MELANIJA: Tožila te bom zaradi podcenjevanja mojih intelektualnih sposobnosti! V teh dveh letih sem nenehoma poslušala samo besedi »nimaš prav!«

PETER: Nimaš prav! Največkrat si slišala besedo »izvoli«. Vsakič, ko sem ti moral dati denar za kakšno neumnost, za katere se tako navdušuješ.

MELANIJA: Ni res! Za vsak dinar sem te morala prositi! Zahtevam, da zdaj končno in dokončno razčistiva stvari!

PETER: Zdaj nimam časa. Zadrži svojo jezo, pa bova pri kosilu to razčističevala, če boš še pri volji (*Vzame torbo in stopi proti vratom*)

MELANIJA: Počakaj! Ne igray se z mojimi čustvi!

PETER: Saj se nočem. Tvoja čustva me sploh ne zanimajo. Torej pri kosilu. (Odide)

MELANIJA: (*Vrže za njim pilo, da se po možnosti zapiči v vrata*) Prostack! Jebemti! S tem idiotom se še skregati ne moreš... (*Izdere oz. pobere pilo, nato pa stopi k telefonu in zavrti številko...*) Moram se pozanimati, kako bom iztožila čim višjo vzdrževalnino, če se ločim... Halo, papa, si ti!... Jaz sem, ja. Tvoja Melančica, tvoja nesrečna in žalostna punči!... Oh, papa!... Ta človek je brezčutna pošast! On sploh nima posluha za tvojo Melančico!... Ne samo, da je mrzel kot riba, tudi laže mi in me, pomisli! celo vara! Oh, papa! si lahko misliš?... Ja, vara me, čeprav sem tako idealna... Si lahko predstavljaš, da me je puščal samo s ščurki in mravljami, ki lezejo iz parketa, v tem zanikrnem hotelu, on pa se je

medtem vlačil z drugimi ženskami v vili, ki so mu jo dali na razpolago, in zdaj celo želi to podjetje uničiti! ... (*Natihoma vstopi Pavel Kralj, zastane pri vratih in prisluškuje...*)

MELANIJA: Ne samo poslovne, nobene morale nima, dragi papa! On tvojo ljubko Melančico dobesedno zanemarja! Kaj ni to greh, papa!

PAVEL: Priznam!

MELANIJA: (*Ga preseneča opazi...*) No, zdaj je to celo priznal... To je človek, ki bi najrajši še oblake tožil, če na državni praznik dežuje...

PAVEL: Priznam. Žal je res tak in nič drugačen...

MELANIJA: Spet je rekel, da prizna... Ta prasec je... Joj počakaj! To je pa res čudno! Te bom kasneje poklicala! Mmm! Pus-pus-pus, papa! (*Odloži slušalko. Pavlu*) Kaj pa to pomeni? Te peče vest? Si se zato vrnil?

PAVEL: Priznam.

MELANIJA: Priznaš, da si sadist in grobijan, in da ravnaš z menoj, kot da sem ženska brez duše in domišljije?!

PAVEL: Priznam.

MELANIJA: Priznaš? ... Ja, kaj pa zdaj? ... In zakaj si zdaj spet prišel, če se ti je prej tako mudilo?

PAVEL: Priznam, nisem se mogel premagati!

MELANIJA: Kaj?

PAVEL: Zaprl sem oči in si predstavljal tvoj prelestni obraz!

MELANIJA: Kaj?!

PAVEL: In potem sem jih spet zaprl in sem si predstavljal tvoj krasni stas!

MELANIJA: Kaj?! A se ti je kaj zgodilo?

PAVEL: In po vsem telesu me je obšlo kot vročica in rekel sem si: Poslušaj, človek! To je vendar ženska, o kateri si vse življenje sanjal!

MELANIJA: Kaj?!!

PAVEL: To je ženska!, sem si rekel, katere božanski lik ti je lebdel pred očmi v samotnih nočeh, ko si sam in utrujen legel v mrzlo posteljo...

MELANIJA: O moj bog! Kaj?!!

PAVEL: In potem se nisem več mogel brzdati in sem stopil v najbližjo trgovino po skromno darilce, ki naj ogreje najino spravo, če je še mogoča! (*Odviije plašč in ji ga vrže pred noge*) Na! Bil je najdražji!

MELANIJA: Oh, ravno tega sem gledala... Pa kaj zdaj to pomeni?

PAVEL: To pomeni, najdražja, najljubša, najlepša in sploh najbolj moja!, da sem si srčno zaželel tvojo ljubezen in tvoje, oprosti, tvoje lepo telo!

Obožujem tvoje telo! Dovolj, naj ga gledam in božam in poljubljam in...

MELANIJA: Čakaj! Čakaj! Tako hitro se ne moreva pobotati...

PAVEL: Pustiva besede! Naj govorijo najine oči, najine roke, najini koži...

(*Jo objame in ji gre z roko pod haljo*)

MELANIJA: O moj, bog! Pa kaj je zdaj to?! Saj si čisto drugačen človek!

PAVEL: Seveda! Pa drug tudi! Ampak, o tem kasneje. Zdaj se prepustiva omami!

MELANIJA: (*Kar zapoje*) O, ta nebeška slast... Naenkrat si si samo še podoben, nisi pa več ti! Zdaj si boljši, stokrat boljši...

PAVEL: (*Jo odnese na kavč...*)

18. Prizor

Sejna soba v Gumzašplatu. Nastopajo: Starc, Pečenko, Jamer, Ropotec, Klinc, Cmok, Veselova, Vera Miška; nekoliko kasneje Peter Kralj in še kasneje Vesna Groznik...

JAMER: Zdaj je vse jasno! Ta človek nas preizkuša. Tudi to, da smo ga skušali podkupiti, bo izkoristil proti nam! Prijatelji, jaz imam pred očmi samo še svoje otročičke! Bosi in strgani bodo šli od hiše do hiše kot v starih časih in v tistih dobrih knjigah, ki smo jih še vsi razumeli!

KLINC: Ne zganjajte panike, ker sploh ne razumete, za kaj v resnici gre!

CMOK: Ti bodi tiho! Ti si najbolj kriv za to, da je zdaj še besen na nas!

VERA MIŠKA: Tovariši, to moramo sprejeti kot preizkušnjo. V teh stiskah se bodo naše osebnosti izkristalizirale kot diamanti!

PEČENKO: Ja, kot prekleto malo vredni diamanti...

Vstopi Peter Kralj z odprto mapo, polno papirjev v rokah...

PETER: No, zdaj je vse jasno! Prvič: korupcija in slabo delo vodstva!

JAMER: Ojjoj!

PETER: Kaj je? Že spet zobje?

JAMER: Ne, otroci!

PETER: Bo že družba poskrbela zanje! Za vas pa najbrž tudi!... Drugič!

Ne samo slabo delo, temveč tudi popolno pomanjkanje odgovornosti. Vsi vi ste več časa izkoristili za razne dopuste kot za delo! Tretjič! Slabi, da ne rečem katastrofalni proizvodni programi! In četrtrič!...

JAMER: Kaj ni bilo že zadosti?

PETER: Četrtrič: O organizaciji dela sploh ni mogoče govoriti! Vaša razbitost na TOZDE ni samo zapravljanje in drobljenje sil, ampak je kriva tudi za to, da se ne morete organizirati in da nima nihče pregleda nad stvarmi. Imate pa zato večjo administracijo in režijo kot trikrat večja podjetja... Ne razumem, zakaj ste tako raztozdirani! In če že ste, zakaj niste tako pametni, da bi to spremenili?

VERA MIŠKA: Ampak, tovariš Kralj...

PETER: Kaj?!

VERA MIŠKA: Čisto slučajno sem našla zapisnik tiste seje, ko se je delavski svet odločil za delitev na tri TOZDE. Poslušajte! »Delitev bo omogočila delavcem, da bodo lahko dejansko odločali o vseh eksistenčno pomembnih procesih v delovni organizaciji, predvsem pa o delitvi dohodka. Ustanovitev TOZDA Skupne službe bo omogočila nove zaposlitve, delavci v proizvodnih TOZDIH pa se bodo lahko bolj posvetili svojemu delu. Delovna organizacija se bo tako lažje razvijala in več

prispevala k razvoju naše socialistične samoupravne skupnosti v celoti...«

PETER: In kateri osel je to govoril?

VERA MIŠKA: Vi.

PETER: Kaj?! Jaz?

VERA MIŠKA: Vi. Vi ste bili tedaj sekretar osnovne organizacije Zeka in ste se najbolj zavzemali za delitev na TOZDE.

PETER: A... Takrat je bila takšna linija... Smo pač delali napake, ampak naša veličina je v tem, da se tega zavedamo in napake popravljamo... Če smo spoznali, da je bilo pretirano raztozdiranje napaka, bomo zdaj TOZDE ukinili in spet združili stvari, ki so za skupaj... Naši forumi že dolgo opozarjajo, da je bilo pretirano raztozdiranje napaka... Skratka, zdaj je prava linija ukinjanje...

CMOK: Tovariš Kralj... Ampak zadnja seja predsedstva... Ste brali poročilo?

PETER: Zakaj?

CMOK: Predsedstvo je ostro kritiziralo težnje po ukinjanju TOZDOV in združevanju v velepodjetja, v katerih delavci izgubijo pregled nad vsem in so na milost in nemilost prepuščeni tehnokratom in administraciji...

ROPOTEC: No, vidite, to pa je najnovejša linija!

PETER: Ja, seveda. Jaz se s stališčem predsedstva globoko strinjam...

STARC: Rečeno je bilo tudi, da je treba zelo ostro postopati z ljudmi, ki se zavzemajo za ukinjanje TOZDOV.

PETER: Je bilo rečeno? Se popolnoma strinjam, če je predsedstvo tako sklenilo...

CMOK: Tudi jaz se strinjam. Moja misel je bila...

VESELOVA: Tovariš Kralj, vam ni dobro?

PETER: Je že v redu... Stvari se tako hitro vrtijo... Ampak, tovariši! Številke so številke! Gumzašplat dobi prisilno upravo!

PEČENKO: A tako? Kaj bo pa z nami?

PETER: S kom?

PEČENKO: Z nami iz vodstva!

PETER: Vodstvo se seveda odstavi...

PEČENKO: Čakajte malo, tovariš Kralj! Kaj pa puška, ki sem vam jo dal?

PETER: Kakšna puška? Mi grozite?!

VESELOVA: Vi ste navaden slepar, tovariš Kralj! Tudi meni ste obljubili, da nam boste pomagali! Seveda! Zato, ker ste me želeli izkoristiti in ste, kot vsi moški, bili tedaj pripravljeni vse obljubiti! Ampak, zavedajte se, jaz se ne bojim škandala! Ta stvar bo prišla v javnost!

JAMER: Pa tudi plašč za svojo ženo ste vzeli!

PETER: Pazite malo na svoje jezike, ker bom zahteval kazensko odgovornost za te klevete!... Že ves čas opažam, da ste pripravljeni celo na kriminalna dejanja... A za to se boste zagovarjali na sodišču! Vsi!

CMOK: Tovariš Kralj...

PETER: Moja nepreklicna odločitev je, da se uvede prisilna uprava in odstavi celotno vodstvo, ki bo tudi kazensko odgovarjalo...

Vstopi Vesna Groznik s časopisom Novice v roki...

VESNA GROZNIK: Prijatelji, rešeni ste! Je že objavljeno, da ste rešeni...

O, tovariš Kralj! Ste jim povedali isto kot v izjavi za Novice?

PETER: V kakšni izjavi?

VESNA GROZNIK: V svoji izjavi, ki ste mi jo dali včeraj, da boste predlagali, da dobi podjetje pomoč in da vsi ljudje iz vodstva ostanejo na svojih mestih! Mi smo vas natisnili na prvi strani! Vse mesto se že veseli...

PETER: *(Bulji v časopis, se kar sesede)* Tega nisem jaz rekel! To je ponaredba! To ste si izmislili, zato da bi me izsiljevali...

VESNA GROZNIK: Vašo izjavo imam posneto na magnetofon!

PETER: To je laž! In za to laž vas bom tožil!

STARC: Pardon, tovariš Kralj. To je črno na belem! Tega, kar piše na prvi strani, pa res ne morete preklicati!

PETER: *(Sedi)* Dajte mi mir! Tišina...

19. PRIZOR

Apartma v hotelu Central, nastopata: Melanija, ki še vedno leži na kavču in poje napev Beethovnove ode radosti, in Pavel Kralj...

MELANIJA: Ta-la-la-la-la-la-la-la-la-la!

Ta-ra-ra-rira-ra-rira-rara!

PAVEL: *(pride iz kopalnice)* Si prepričana, da je to njegova najboljša obleka?

MELANIJA: Ena od dveh njegovih najboljših, ki sem mu jih jaz kupila, on tako ali tako nima okusa. Eno je oblekel on, drugo imaš na sebi ti.

Ta-ra-ra-rira-rira-rira-rara!

PAVEL: Si ti potem zmeraj tako dobro razpoložena?

MELANIJA: Kje pa! Z njim sem potem vedno žalostna! O, ti poredni brat, Pavel! Kdo bi si mislil, da te bom sploh kdaj srečala in da me boš celo tako okrog prinesel! Ti porednež, ti!

PAVEL: Nisem mogel drugače. Ko sem te prvič videl, sem takoj vedel, da si ne bom nikoli odpustil, če ne poskusim. Mogoče nisem ravnal najbolj taktno, ker sem izkoristil podobnost z njim, ampak, srcu ne moreš ukazovati...

MELANIJA: To je tako lepo! Jaz sem ganjena! Samo ne vem, kako naj zdaj še živim s tem nesposobnim bedakom? Ti sploh ne veš, kako pust človek je to!

PAVEL: Kaj ne bi vedel! Navsezadnje ga le malo dlje poznam kot ti.

MELANIJA: Zdaj, ko sem spoznala resnično radost življenja, preprosto ne smem niti pomisliti, da bi morala še živeti z njim...

PAVEL: Saj ni treba. Pojdi z mano! Najin dom bo cesta! Svobodna boval! Kadar bova imela, bova živela gosposko, kadar ne bova imela, bova

čakala na boljše čase, navsezadnje za vsakim dežjem pride sonce in za vsako zimo pomlad!

MELANIJA: Če bo treba, nama bo pomagal moj oče...

PAVEL: Poslušaj! Zdaj je čas za akcijo! (*Jo objame in poljubi...*) Samo še od teh bedakov v Gumzašplatu moram kaj izvleči in potem greva... Praviš, da je on tam? Poklicala ga boš in mu rekla, da se želiš z njim sestati v motelu Žabjak ob avtocesti, in to takoj. Morava ga spraviti iz mesta... Vsaj za tričetrt ure... Izmisli si kaj! Jaz grem v Gumzašplat... Naj me vrag, če ne pridem nazaj vsaj z avtom! Ti pa medtem spakiraj in potem adijo, Peter! Živela svoboda! Če prodam tisto puško, bova vsaj dva meseca krasno živela!

MELANIJA: To mi je všeč! Akcija!

PAVEL: Spravi se k telefonu! Čao, mačka! (*Jo objame, da Melanija kar zastoka, potem pa takoj odide*).

20. PRIZOR

Sejna soba v Gumzašplatu. Nastopajo: Peter Kralj, Pečenko, Jamer, Robotec, Starc, Veselova, Vera Miška, Cmok, Klinc in Vesna Groznik; Nekoliko kasneje Pavel Kralj... V začetku je situacija ista kot na koncu 18. prizora... Peter sedi, ostali preplašeni stojijo okrog njega... v tem zazvoni telefon...

STARC: (*dvigne slušalko*) Halo... O, gospa, me veseli! Tu Mihael Starc, vsaj za zdaj še direktor... Ja. Je... Takoj vam ga dam. Tovariš Kralj...

PETER: (*vzame slušalko*) Halo!... Kaj?!... Kje?!... Motel Žabjak?... Razčistiti stvari, ker boš sicer šla... Pa ti sploh veš, kakšno godljo imam tukaj?!... A ti, da mi jo boš tudi... No, bom pač prišel! Počakaj me tam! Takoj pridem! (*Trešči slušalko na telefon*). Nujno moram za pol urice iz mesta... Ampak, ko pridem nazaj, bomo to do konca razčistili! Ne mislite, da ta zlagana izjava v vaših Novicah kaj pomeni!

JAMER: Pomislite vendar na moje otroke, tovariš Kralj! Pomislite na mojih štirinajst otrok, ki bodo reveži...

PETER: Zdaj nimam toliko časa, da bi pomislil na enega, kaj šele, da bi mislil na vseh štirinajst! (*odide*)

PEČENKO: Kaj pa zdaj to pomeni? Kaže, da ima tudi on težave...

JAMER: Prijatelji, zdaj smo torej vsi na cesti!

ROBOTEC: Tako kaže. Tale ne bo popustil...

VERA MIŠKA: Ne bo. To je pač, dovolite, da se izrazim: zajebana osebnost!

ROPOTEC: Osebnost, ki nima pojma o teoriji!

Vstopi Pavel Kralj...

PAVEL: Tovariši, še nekaj vam moram povedati...

JAMER: Ste si premislili, tovariš Kralj?! A ne, da ste si premislili zaradi mojih štirinajstih otrok! Tovariš Kralj, pomislite, štirinajst jih je! Pred-

stavlajte si to! Štirinajst nesrečnih, lačnih, neboljenih otrok! Tovariš Kralj, če si ne morete predstavljati, jih lahko pripeljem sem in vam jih pokažem. Vseh štirinajst bom postavil sem, od te mize dalje v vrsto zbor! Od največjega do najmanjšega! Tukaj bo Janez, sto štiriindevdeset centimetrov, tovariš Kralj! In tule bo stal Rok, najmlajši in najmanjši; osemindeset centimetrov, tovariš Kralj... Vas ne boli srce? Štirinajst otrok. Celo malo ljudstvo! Štirinajst kosov ljudi: temnolasih, kostanjevih, svetlolasih, rdečelasih in celo plešast je že eden med njimi...

Zazvoni telefon, Starc spet dvigne slušalko...

STARC: Ja!... A, vi ste, Janez... Kaj?... Seveda je šel nazaj gor, saj je že tukaj... A, da je moral biti hiter... No ja... Prav ste naredili, ja. *(Odloži slušalko, Pavlu)* Naš portir Janez je res vesten človek. Pravi, da ste se pravkar vrnili v zgradbo, in da prihajate gor...

PAVEL: A tako?... Dober vratar je zlata vreden... Oh! Danes me že ves dan muči prebava! Oprostite, takoj se vrnem! *(Odhiti)*

VESELOVA: Ja, kaj pa je zdaj? Kar odneslo ga je!

VERA MIŠKA: Prebava! Strah pred polnimi hlačami! Eden človekovih glavnih strahov. Se vam tudi kdaj sanja, da imate polne hlače, tovariš direktor?

STARC: Meni?! Kakšna bedasta psihologija!

CMOK: Meni pa se... Ali pa, da sem nag, in to kar kje sredi mesta! Pred vsemi!

Vstopi Peter...

ROPOTEC: Ja, to je pa tudi teoretično nemogoče! Ste se že, tovariš Kralj?

PETER: Kaj?!

ROPOTEC: Oprostite izrazu, ki res ni najbolj teoretičen! Ste se že usrali?

PETER: Kaj?! Si vi domišljate, da me lahko celo žalite?!

CMOK: Tovariš Kralj, ne tako, lepo prosim! Tovariš Ropotec se je samo pošalil! Saj vem, da vi tega sploh ne počnete! Kje pa!

PETER: Kakšno prostaštvo! Poslušajte, bi me lahko kdo odpeljal do motela Žabjak?

STARC: Tovariš Cmok!

CMOK: Bom jaz, tovariš Kralj! Bom jaz, če smem...

JAMER: Tovariš Kralj, ste mogoče vsaj malo pomislili na moje otroke? Saj sem rekel, štirinajst jih imam, tovariš Kralj!

PETER: Pa kaj?! Kdo vas je pa silil, da jih imejte ravno štirinajst?!

JAMER: Slovenski narod, tovariš Kralj!

PETER: Dajte no! Kakšen narod?!

JAMER: Saj vendar veste, da bomo izumrli, če bo število novorojencev še naprej padalo. Meni moja nacionalna zavest ne dovoli, da bi jih imel manj...

PETER: Veste kaj, vi ste osel? No, Cmok, greva! *(Odide)*.

PEČENKO: Cmok! Zdaj pa: ali ga prepričaj ali pa se zaleti z njim!

CMOK: Nehajte že za božjo voljo! *(Steče za Petrom)*.

VESELOVA: Pa kaj ta človek sploh hoče od nas?!

KLINC: Kaj? Prestrašiti nas hoče in prisiliti, da bi mu čimveč dali za to, da nam bo pomagal. Seveda pa ne more kar zahtevati... Malo mu moramo priti naproti...

Vstopi Pavel...

JAMER: Ste se vrnili, tovariš Kralj? Priznajte, pomislili ste na moje otroke!

PAVEL: Pa nehaite že s temi... Počakajte! Koliko je pa vmes fantov?

JAMER: Osem.

PAVEL: Škoda. Če bi jih imeli enajst, bi lahko ustanovili nogometni klub in če bi fantje dobro igrali, bi lahko vsi dobro živeli: oni, vi in še jaz z vami. Z nogometom se v tej državi še najboljše zasluži. Tako pa...

JAMER: Tovariš Kralj! Štirinajst jih je! Če ne bom več direktor, bodo stradali in strgani bodo hodili...

PAVEL: No, no... Tudi na to sem že pomislil... In ker tudi mimo tega, kar sem izjavil za Novice, ne morem... Hočem reči, če bi imel kakšna zagotovila, da boste poslej drugače delali...

STARC: Tovariš Kralj, vas prav razumem? Hočete reči, da bi nam bili mogoče vseeno pripravljeni pomagati?

PAVEL: Ja ja, seveda pod določenimi pogoji.

VESNA GROZNIK: Jaz sem vedela, da ta človek v resnici ni slab. Tovariš Kralj, jaz sem vznemirjena! *(Ga objame in poljubi)* Vi ste eden redkih moških, ki me res navdušujejo! Ajatola Homeini, Gadafi in vi!

PAVEL: No, hvala. V lepo družbo ste me postavili.

VESNA GROZNIK: Tečem! Napisala bom esej! Židje imajo prav. Danes se je med nami resnično pojavil Mesija, ki ga napovedujejo že pet tisoč let! Zdaj lahko umrem! *(Odhiti)*

PAVEL: No ja... Tale ni popolnoma gladka! No, kako mislite, tovariši?

KLINC: Kako bi rekel? Najbrž je tudi vas vse to precej utrudilo in z gospo bi si gotovo rada privoščila kak teden počitnic na snegu... Pomislil sem na našo brunarico v Kranjski gori, ki je zdaj prosta... Najmanj štirinajst dni bele opojnosti si tovariš Kralj, ki je te dni res trdo delal, gotovo zasluži, še zlasti, če se bodo stvari res tako ugodno razpletle...

PAVEL: A vi dvomite o mojih zagotovilih? Že izjava v Novicah zadošča, poleg tega pa sem tudi že govoril s tovariši, ki vodijo republiški sklad...

VERA MIŠKA: V imenu vodstva in v imenu kolektiva se vam iskreno zahvaljujem za vašo uvidevnost in modrost, tovariš Kralj. Takšna jasnovidnost je značilna res samo za osebnosti najvišjega formata...

VESELOVA: Saj sem rekla, tovariši: dedec in pol!

PEČENKO: Ja, pa tudi lovec! Ima namreč res prvovrstno puško...

PAVEL: No, ja... brez municije! Pa še nekaj sem se spomnil... A veste, da sploh ne vem, kako bova z ženo prišla v Kranjsko goro! Službenega avtomobila nimam pri roki in tudi čakati se mi ne ljubi nanj...

JAMER: To pa zdaj res ni več problem. Mi imamo tri službene avtomobile in vsaj eden vedno stoji v garaži...

STARC: Točno. O tem smo že govorili, a ne, tovariš Klinc!

KLINC: Tovariš Kralj, vi kar pojdite po svoje stvari! Mi pa vam bomo poslali pred hotel Central naš novi BMW. Obenem pa vam bom v imenu sindikata poslal tudi najemno pogodbo. Avto vam damo v najem za nedoločen čas. Najemnino boste plačevali tako, da boste kupovali gorivo, druge stroške in popravila pa bomo krili mi... Se strinjate, tovariši?

JAMER: Normalno. Tovariš Kralj si to zasluži...

STARC: Pa vi, tovariš Kralj, ste zadovoljni?

PAVEL: No, pravzaprav nerad... Če bi me pa še malo silili, bi mogoče res...

VESELOVA: Tovariš Kralj!

PAVEL: No, pa naj bo.

VERA MIŠKA: Bravo, tovariš Kralj! Najtežje se je vedno odločiti, kajne?

PAVEL: Tako! Vi kar takoj pošljite avto, pogodbo in ključ od bruparice.

Midva sva že pripravljena in Melanija je tudi že nekoliko nestrpna...

Tovariši, navsezadnje je bilo vseeno prijetno sodelovati z vami! (*Odide*)

VESELOVA: (*Za njim*) Tudi nam, tovariš Glavar...

PEČENKO: No ja, tebi že!

KLINC: Tovariši, na koncu koncev smo vseeno dobro prišli skozi!

STARC: Tovariš Klinc ima prav! Čeprav sem malo razočaran. Dobro bi se mi zdelo, če bi spet kdaj srečal poštenjaka, ki ga je, recimo, vsaj težko podkupiti... No ja, tovariš Klinc vsekakor zasluži nagrado...

KLINC: Hvala... Tako ali tako sem že hotel vložiti prošnjo za novo stanovanje, ker se bom ločil in bom moral pustiti sedanje stanovanje ženi...

VERA MIŠKA: Jaz bi vas tudi rada spomnila, da potrebujem večje stanovanje.

STARC: To smo že sklenili.

PEČENKO: Jaz bom popolnoma zadovoljen z brezobrestnim posojilom...

Rad bi obložil hišo s ploščami iz marmorja. Za dodatek k izolaciji...

JAMER: Jaz bom pa kupil, kako se že reče, hi-fi za otroke. Pravijo, da brez tega sploh ne morejo več živeti...

ROPOTEC: Jaz moram nujno zamenjati avto!

STARC: Se bomo že zmenili! Navsezadnje bomo imeli zdaj štiri milijarde plusa! Ne vem, če ste vsi to vedeli, da smo pravzaprav prikazali večjo izgubo, kot jo v resnici imamo, ker smo pač računali na pomoč. Na ta način smo prišli do razlike, ki je zdaj naš dobiček.

VERA MIŠKA: Kaj res?! Kaj bodo pa delavci rekli?

VESELOVA: Saj ne bodo vedeli za to.

STARC: Poglejte, Vera, psihološko bi bilo zelo slabo zanje, če bi po vsem tem izvedeli, da sploh nismo imeli enainpetdeset milijard izgube, ampak samo sedeminštirideset... Poleg tega te štiri milijarde potrebujemo za nagrade, ki smo si jih zaslužili mi, ki smo se tako herojsko borili s Kraljem. Tovariši, predlagam, da odpremo steklenico! Zaslužili smo jo!

PEČENKO: Tako! Naj živimo mi!

VSI: Naj živimo!

21. PRIZOR

Apartma v hotelu Central. Nastopata Peter Kralj in tovariš predsednik... V začetku sedi Peter na kavču in bere pismo...

PETER: »...tvoj brat Pavel... Pravi dedec, kakršnega sreča ženska samo enkrat v življenju!...« Prevarant! Slepar! In ne pravi dedec... »Za konec pa še to: Zapuščam te v tvoji bedi! Odhajam z njim, ki je prinesel v moje življenje radost, ki je ti niti ne slutiš, kaj šele, da bi jo zmoget. Življenje s teboj je bilo zame kot dan, ko ima človek hudega mačka... Nikar me ne išči! Ti me njemu ne moreš vzeti, pa tudi če postaneš kralj na Madagaskarju! In ne sprašuj po meni! Pozabi, da si me sploh kdaj videl, kot bom to pozabila jaz!...« Kakšno sramoto sta mi naredila!... Kako naj to pojasnim tovarišem? Kaj naj rečem, zakaj sem nenadoma brez žene? A naj rečem, da sem jo izgubil na poti?

Zasliši se trkanje po vrati...

PETER: Prosim?!... Naprej!

Vstopi tovariš predsednik: uglajen in brezhibno oblečen tovariš, ki je očitno navajen, da vsi stojijo mirno in poslušajo, kadar on govori...

PETER: *(Skoči pokonci)* Tovariš predsednik?! Od kod pa vi?

TOVARIŠ PREDSEDNIK: Iz Gumzašplata. Postregli so mi z izvrstnim konjakom! Ste ga vi tudi že pokusili?... Moram vam priznati, da ste zadevo odlično izpeljali. V podjetju so navdušeni nad vami. Jaz pa sem vam hvaležen, ker po vaši zaslugi ti ljudje spet spoštujejo slovenskega politika.

PETER: Ne razumem... Mislim, da gre za nesporazum. Najbrž moram pojasniti...

TOVARIŠ PREDSEDNIK: Nič ni treba pojasnjevati. In tudi poročila ni treba pisati. Tisto, kar ste povedali po telefonu, je bilo tako prepričljivo, da sem takoj dal nalog, naj Gumzašplatu nakažejo enainpetdeset milijard...

PETER: Ampak ti ljudje ne zaslužijo...

TOVARIŠ PREDSEDNIK: Kaj pa je zdaj to?! Po telefonu ste popolnoma jasno povedali, da ne smemo uničevati karier ljudem, ki si prizadevajo za razvoj in napredek samo zato, ker se jim je pač enkrat nekaj sžilo! To je zdravo načelo, Peter! Hvaležen sem vam zanj!

PETER: To je vse skupaj pomota! Sleprija!

TOVARIŠ PREDSEDNIK: Poslušajte vi, kaj vam pa je?! Saj ste vendar dali tudi izjavo za časopis in potem ste po telefonu potrdili vse skupaj!

PETER: Kaj bi rekli, če bi vam priznal, da je vse to čisto naključje in umazana igra? Če bi vam priznal, da imam brata, dvojčka, ki je izkoristil svojo podobnost z mano in vse skupaj podtaknil meni in vam?

TOVARIŠ PREDSEDNIK: Rekel bi vam, da ste nori! Kajti to se ni zgodilo in se ne more zgoditi. Rekel bi, da se vam je zmešalo in da si ne

zaslužite funkcije, ki smo vam jo namenili za nagrado, ker ste tako dobro opravili zadevo! Postali ste namestnik sekretarja!

PETER: Namestnik sekretarja? . . . Hvala, tovariš predsednik . . . Oprostite, malo sem zmeden. Pravkar sem izvedel, da me je zapustila žena . . . Odšla je z . . . z nekim . . . z nekim vetrnjakom, da ne rečem sleparjem . . .

TOVARIŠ PREDSEDNIK: Saj to je sreča za vas! Vaša žena vam res ni bila v čast. Če vam jo je speljal tisti vaš brat, mu lahko rečete samo hvala in mu nakažete še sto milijonov za nagrado!

PETER: Mislite?

TOVARIŠ PREDSEDNIK: Jaz, če mislim? Jaz nikoli ne mislim! Jaz vem! In tako kot jaz vem, tako tudi vedno je in mora biti!

Zastor